

protiv Mojsijeva Pentateuha također su neosnovane, da tobože nije bilo alfabeta, kad je danas utvrđeno, da je domovina alfabeta Kanaan i ne druga zemlja,³⁰ i prema savršenim i dotjeranim slovima natpisa iz 13. i 14. stoljeća, je ovaj mnogo vjekova stariji i fenički trgovci popularizirali su ga među drugim Semitima.

*

Ove moje opaske ne umanjuju vrijednost djelu. Razumljivo, da stvari, koje ovdje ne iznosim, te odobravam, i tih je većina. — Djela ljudi su u opće nesavršena i na tuđem se poslu lakše vidi manjak, nego li na svojem. Drugi će to vidjeti meni. Međutim ne slijedi, da svome mišljenju ja dajem stupanj sigurnosti; takovo je moje današnje poznavanje ove stvari.

Est laudanda bona valuntas, auctor clarissime, tamen tantum valet, quantum probat.

Život bl. Ozane Kotorke.

(Iz jednog šibenskog rukopisa.)

Don Krsto Stošić.

Literatura o bl. Ozani vrlo je obilna. D. Niko Luković u krasnoj knjigi *Život bl. Ozane Kotorke* (Zagreb 1928.) navada 26 djela, koja o njoj govore i još petoricu, koji su ukratko napisali njezin život. K tomu kaže, da je spominju sedmorica važnih auktora. No poslije Lukovica napisao je o. A. Rabadan u *Gospinoj Krunici*, br. 4., 5., 6., 8., 9. god. 1930., članke pod naslovom *Bl. Hozana Kotorkinja*, a urednik o. S. Dr. Budrović posvetio joj je cio br. 7. iste *Krunice*. Dominikanac o. Innocenzo Taurizano objelodanio je opsežnu ilustrovanu knjigu (VIII + 213 str.) *La beata Osanna da Cattaro dominicana* (Roma 1929.) upotrebljujući znatno ono, što je naš o. A. Miškov na talijanskom pisao u »*Rosario IV.*« i o. Ser. Razzi u poznatom djelu od god. 1592. Treba napomenuti, da je o. Taurizano imao na raspolaganju sve dokumente, koji se odnose na život i štovanje bl. Ozane, a koje je za crkveni proces publicirala Generalna Postulacija Dominikanskog Reda u Rimu g. 1927.

U šibenskom Gradskom muzeju postoji rukopisna knjiga od 164 lista, u kojoj ima više stvari što se odnose na Kotor. Na listu 45. i 46. nalazi se »*Vita della beata Osana da Cattaro*«. Uz rukopis nije naznačena godina, ali se na drugim mjestima u knjigi spominje g. 1714. i 1730., pa po tome kao i pismu može se sigurno zaključiti, da je *Život* iz prve polovine 18. vijeka. Ovaj rukopis nije dosada bio poznat, a vrijedno je da se publicira, pogotovo kad se radi o našoj

³⁰ Cowley, Gesenius' Hebrew Grammar, 1910, § 5 g.

blaženoj. Očito je, da je pisac imao pred očima djelo o. S. Razzia, ali ima nekoliko momenata iz života blažene, i nekoliko razlika, koje se ne slažu potpuno s Lukovićevim i Taurizanovim životopisom.

Ovdje donosimo točan prevod iz talijanskoga.

Život blažene Ozane od Kotora. Rodila se u Komanima u Skijavoniji (!), koji su malo udaljeni od Kotora. Njezini su roditelji bili Grci shizmatici. Djevojče je bilo sklono štovanju Boga i rado je postilo. Kad je poodrasla odrediše je, da čuva ovce. Imala je uživanja i divna viđenja o nebeskim starima gledajući doline, planine, ravnice i mora. U sebi je razmišljala o veličini onoga, koji je sve to stvorio. Često je pitala majku, ko je te stvari učinio, a ona kao prosta žena govoraše joj: Stvorio ih je Bog kršćana, koji se rodio od Djevice i bio je pribijen na križ, a u neko doba, vidi se u gradu njegova prelijepa slika u prilici Djetića. — Pastirica oćuti veliku želju, da Ga vidi, te sad sa suzama preklinjaše majku, sad hodeći za ovcama od drugih udaljena uzdišući moljaše, da bi joj se onaj Bog, bar jednom pustio vidjeti. Govoraše: Kad Ga vidim, vidjet ću svako dobro. Nekog dana kad se vraćala kući s ovcama, vidi na livadi vrlo lijepo Djetića, koji je gledaše vesela i nasmijana lica. Puna radosti potrči, da Ga zagrlji, ali on dižući se u zrak iščezne ostavljajući je punu zanosa. Ona to priopći majci, koja joj naredi da muči. Drugi put, kad se nalazila kod ovaca na planini o podne, vidi Isusa Krista u zraku i odmah pomisli, da je to Bog kršćana, koji je umro za grešnike. Oćuti, da joj je srce kao nožem ranjeno te se ganulo na sućut i užeglo ljubavlju za Nj. Zamoli majku, da je odvede u grad. Ona pristane i odvede je, da služi nekom plemiću u Kotoru. Tu se je ponašala tako dobro, da su je isti gospodari voljeli i štovali. Kad su je vodili na ispovijed i k misi, vidjela je našeg Gospodina pribijena na križu i da mu krv curi iz rana. Bila je zanešena u ekstazu, a kad se vratila k sebi, ostade sva kao vatra i plamen. Još više se užegla, kad je na Veliki petak slušala propovijed o presvetoj Muci Božanstvenog Ijubitelja. Odlučila je, da se zatvori u kakvo mjesto, gdje će razmišljati o mučenju Isusa Krista. Ne znajući, kako bi to izvela, preda se molitvi te čuje neki glas, koji je uputi, neka ode do gospode Slavuše (u orig. Saluscia!), koja će joj učiniti što želi. Ona joj to providi preko oca minorita uz dopust biskupa.

U 21. godini primi odijelo sv. Dominika te mješte Katarina nazva se Ozanom. Opsluživaše pravila Reda, nije jela mesa, nije pila vina sedam godina, dok joj nije bilo naredeno od redovnika, da pije, jer je bila slaba. Od Uskrsa do sv. Križa u septembru tri dana u sedmici jela je kruh i lakticinija te pila vodu. Kad bi se pričestila u blagdane, nije uzimala druge hrane za dugo vremena, a razgovaraše se većom snagom, milinom i duhovnošću. Od sv. Križa u septembru sve do Uskrsa postila je polovinom kruha od mekinja. Sve do smrti nosila je cilicij i gvozdeni pojas. Spavaše za 50 go-

dina na postelji, koja je sastojala od dvije gredice i pet stepenica, jednog pokrivača i drva za uzglavlje. Veći dio noći probdjela je u molitvi. Sebe je krotila konopima i gvozdanim lancima. Prsi je kamenom bila, a krv joj je kapala po zemlji i po zidu. Uvijek je trpjela žeđu, a da nije htjela vodom ni usta oprati, eda ostane u mucu. Od milostinje koju je primala, zadržala je najnužnije, da se uzdrži, a ostalo je dijelila siromasima. Kad bi uzimala hranu, klečala je na zemlji. Ako li je tko nazvao blaženom, vikala je, da je nevoljna grešnica, koja je zaslužila da je iz grada protjeraju i od mejaša, te da je dignu sa svijeta sramotnom smrću. Iako nije znala čitati, govoraše uzvišeno o nebeskim stvarima. Tumačila je nejasne i duboke tajne vjere. Seljaci i gospoda dolazili su k njoj za savjet i da se preporuča njezinim molitvama. Zgražala se na lijenost kao na otrov, stoga je ili molila ili radila za crkvu. Imala je veliko pouzdanje u ove riječi: *Jesus Nazarenus Rex Judeorum*. Kad su bila zla vremena, zamolila bi sestre, da joj to izgovaraju. Vrag joj se prikaže u prilici njezina ispovijednika. Ona to spozna i vičući ga otjera. Tri puta joj se prikaže vrag u prilici Gospe s Djetićem u naručaju i pohvali je za njezina djela, da bi se uzoholila. Ali kad je pljunula na lice, smeten pobježe. Vrag joj se prikazivao u prilici pticâ, koje su joj po sobici letjele, da je smetu u molitvi. Govorili su joj: Ah, ajde ženo proklinji, psuj, buni se proti Kristu. — Ona bi na nj skrikala i tukla bi ga, dok ne bi smeten otišao.

Kakvih lijepih videnja i neiskazanih naslada nebeskih! Vidjela je Djetića Isusa, kako se rodio i sva videnja one noći. Vidjela je bl. Djevicu, sv. Trifuna i sv. Vinčenca zaštitnike Kotora, te čistilište s nekim tamnim ponorom i bez dna. Svojim je molitvama oslobodila dvije duše iz čistilišta. Učinila je, da je prestala neka poplava. Sačuvala je svoju sobicu od velikog kamena, koji se je odcijepio s planine.

Kad je bila bolesna, prikaže joj se naš Gospodin sav izranjen i krvav, koji joj reče: Ah kćeri, zašto se toliko žalostiš zbog tvoga zla, a ne zbog mojih muka, koje sam na križu podnio. To se prikazanje i riječi tako utisle u njezino srce, da je govorila: Oh, kakve li muke, oh, kakve li boli oh, kakve je žrtve za nas na križu podnio naš Gospodin!

28. aprila 1565. sveto je preminula nasmišana lica i s očima uprtim u nebo. Bila je velika navala puka, da je za dva dana nijesu mogli pokopati. Na licu joj je odsijevala nebeska ljepota, a iz groba se dizao preugodan miris.